

ZAKON Br. 04/L-138 ZA PROFESIONALNO OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

Skupština Republike Kosova;

Na osnovu člana 65(1) Ustava Republike Kosovo,

Usvaja

ZAKON ZA PROFESIONALNO OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

**Član 1
Cilj zakona**

1. Cilj ovog zakona je regulisanje sistema profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja u skladu sa potrebama ekonomskog i društvenog razvoja Republike Kosova, obuhvatajući ekonomske i tehnološke promene, zahteve tržište rada i potrebe pojedinaca ka tržište rada, koristeći na optimalan način finansijske, ljudske i infrastrukturne izvore.
2. Reguliše strukturu, organizovanje i menadžiranje institucija koje pružaju profesionalno obrazovanje i osposobljavanje.

**Član 2
Definicije**

1. Korišćeni izrazi u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1.1. **Profesionalno obrazovanje i osposobljavanje (POO)** - teži da snabdeva učenika/kandidata sa znanjima, praktičnim sposobnostima, veštinama i ovlašćenjima potrebne u posebnim profesijama ili šire u tržište rada;

1.2. **Institucija profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja (IPOO)** - javna ili privatna institucija koja sprovodi programe profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja, u skladu sa odredbama ovog zakona;

1.3. **Nastava tokom celog života** - nastava tokom celog života obuhvata sve nastavne aktivnosti koje se realizuju tokom celog života radi razvoja znanja, nadležnosti i kvalifikacije;

1.4. **Formalno obrazovanje** - nastava koja se odvija u određenoj i strukturiranoj sredini i jasno je dizajnirana kao nastava u smislu ciljeva, vremena ili resursa. Sa stanovišta učenika, formalna nastava je namenska;

1.5. **Neformalno profesionalno obrazovanje i osposobljavanje** - nastava koja se prostire na planiranim aktivnostima, ali koja se ne imenuje na eksplicitan način kao nastava. Sa gledišta učenika, neformalna nastava je namerna;

1.6. **Informalno obrazovanje** - učenje koje rezultira u dnevnim aktivnostima vezano sa radom, porodicom ili slobodnim vremenom. Nije ovlašćen ili strukturisan sa aspekta ciljeva, vremena ili podrške u učenju. U većini slučajeva, informalno učenje je nenamerna iz perspektive učenika / kandidata; Rezultati informalnog učenja obično ne vode ka sertifikaciji ali mogu biti validne i sertifikovane u okviru priznavanja prethodnog učenja. Informalno učenje odnosi se i kao praktična, dopunska ili slučajna nastava;

1.7. **Praktično osposobljavanje učenika ili neizmenično osposobljavanje** - sistematsko dugoročno osposobljavanje sa različitim vremenskim periodima na radnom mestu u nekoj obrazovnoj instituciji ili centru za osposobljavanje;

1.8. **Teoretska nastava** - način učenja preko koje učenici shvataju i usvajaju teorije, relevantne principe i informacije za poseban predmet ili praktičnu teoriju za specifičnosti rada;

1.9. **Praktična nastava** - način kojim učenici razvijaju njihova shvatanja o primeni i upotrebi njihovih veština i način funkcionisanja sredstava i opreme za primenu njihovih znanja;

1.10. **Informisanje, savetovanje i upućivanje** - niz projektovane aktivnosti za pomoć osobama u donošenju obrazovnih odluka, profesionalne ili lične i njihova primena pre i posle njihovog stupanja na radnom tržištu; upućivanje i savet može da se nudi u školi, u centru za obuku, na radnom mestu u zajednici ili u drugim mestima;

1.11. **Preduzeće** – poslovni subjekat, registrovan na osnovu zakona na snazi;

1.12. **Obrazovanje ili osposobljavanje u kombinovanim periodama** - obrazovanje koji se ostvaruje u nekoj obrazovnoj instituciji ili centru za osposobljavanje i na radnom mestu;

1.13. **Kandidat**- je svaka osoba, koja traži da bude sertifikovan za dostignuća u nastavi usvojene preko formalne ili informialne nastave;

1.14. **Predavač POO** - licencirana osoba, angažovan na predavanju teoretske i praktične nastave u akreditiranim i licenciranim institucijama profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja;

1.15. **Profesionalni instruktor** – specijalist rada, čiji rad može da korespondira sa radom predavača u praktičnom smislu u institucijama profesionalnog obrazovanja;

1.16. **Društveni partneri** - asocijacije poslodavaca i sindikati koje formiraju dve strane socijalnog dijaloga;

1.17. **Certifikat/Diploma** – dokument koji se izdaje nakon završetka programa obrazovanja;

1.18. **Kvalifikacija** – zvanično priznavanje dostignuća, kojima se priznaje završetak obrazovanja ili osposobljavanja, ili ostvarivanje zadovoljavajućeg rezultata na testu ili ispitu;

1.19. **Sertifikacija nastavnih rezultata** - proces priznavanje dostignuća kandidata za kvalifikaciju pomoću dodele sertifikata ili diploma;

1.20. **Nacionalni okvir kvalifikacija (NOK)** - nacionalni mehanizam za klasifikaciju izdatih kvalifikacija unutar nacionalnog sistema kvalifikacija, prema grupi kriterijuma koji utvrđuju nivoe i vrste rezultata učenja;

1.21. **Kompetencije** - sposobnost za izvršavanje aktivnosti paralelno sa traženim standardima koristeći potrebno praktično i teoretsko znanje, kreativne i praktične veštine.

1.22. **Standardi** - merni pokazatelji postignuća koja se određuju prema kvalitetnim ili kvantitetnim kriterijumima i treba biti postignute od kandidata koji žele da se kvalifikuju;

1.23. **Standardi profesije** - su jedinice za merenje stepena kojeg pojedinac može ispuniti zahteve za realizaciju u specifičnoj profesiji ili gupu profesija u cilju ulaska ili unapređivanje u okviru profesije ili dotičnu profesionalnu oblast. Oni se određuju na nacionalnom nivou za zaposlene osobe koje rade unutar profesije ili specifičnu profesionalnu oblast, kao i pružaju osnovu za razvoj profesionalnog kurikuluma i vrednovanje;

1.24. **Profil** – odnosi se na formulisanju zahteva nastave za profesiju ili profesionalnu grupu, na kojima se zasniva kurikulum i obuhvata profesionalne standarde za profesiju ili grupu profesija;

1.25. **Nivoi kvalifikacija** - određeni nivoi u okviru hierarhije Nacionalnog okvira za kvalifikacije - nivoi se razlikuju prema povećanju složenosti, produbljenosti i nezavisnosti u učenju;

1.26. **Vrednovanje nastavnih rezultata** – odnosi se na procese, obuhvatajući ispite i testove koji se koriste da bi sakupljali, tumačili i proverili dokaze u učenju pojedinca – vrednovanje za kvalifikacije mogu obaviti samo institucije ili organi koji imaju odobrenje od strane NAK-a za tu svrhu i priznate kao organi vrednovanja;

1.27. **Kredit** - je numerična vrednost koja se daje kvalifikaciji ili delovima kvalifikacije i koji predstavlja obim potrebnog učenja za postizanje kvalifikacije ili deo kvalifikacije;

1.28. **Priznavanje praktične nastave** – proces vrednovanja znanja, veština ili širih kompetencija, koje je pojedinac postigao ranije, preko formalne, neformalne i informalne nastave. Ovo praktično znanje će se koristiti za pružanje mogućnosti osobi da se unapredi ili oslobodi za deo kursa ili kredita u pravcu kvalifikacije;

1.29. **Obezbeđivanje kvaliteta** - proces preko kojeg se održava kvalitet i usklađenost standarda kvalifikovanja, proveravanja i sertifikovanja;

1.30. **Akreditiranje** - proces preko kojeg Nacionalni autoritet za kvalifikacije (NAK), utvrđuje institucije koje proveravaju kandidate i izdaju svedočanstva i diplome (institucije za proveravanje) i svaki drugi organ koji vrši ostale funkcije u ime NAK-a. Institucije i akreditovani organi biće predmet monitorisanja i revizije od strane NAK-a;

1.31. **Savet za profesionalno obrazovanje i osposobljavanje i za odrasle (SPOOO)** – je savetodavni organ, osnovan od strane dotičnog Ministarstva za obrazovanje;

1.32. **Agenciju za Profesionalno obrazovanje i osposobljavanje i za odrasle (APOOO)** – je institucija osnovana od Vlade čiji je cilj nadgledanje i razvoj stručnog obrazovanja i osposobljavanja odraslih;

1.33. **Nacionalni autoritet za kvalifikacije (NAK)** – je nezavisan javni organ, u skladu sa Zakonom za nacionalne kvalifikacije;

1.34. **MONT** – dotično Ministarstvo za obrazovanje, nauku i tehnologiju;

1.35. **MRSZ** – dotično Ministarstvo za rad i socijalnu zaštitu.

Član 3

Načela obrazovanja i profesionalnog osposobljavanja

1. Načela obrazovanja i profesionalnog osposobljavanja (u nastavku NOPO) su :

- 1.1. sveobuhvatnost;
- 1.2. pristup, transfer i progres;
- 1.3. teoretska nastava i profesionalna praksa;
- 1.4. sadašnje i buduće ekonomske potrebe;
- 1.5. podržavanje razvoja karijere osobe kao integralni deo učenja tokom celog života.

Član 4

Oblasti delovanja profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja

1. Delovanja profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja su:

- 1.1. razvoj kompetencija i osposobljavanje za zapošljavanje osoba u skladu sa profesijom i njihovom karijerom prema zahtevima tržište rada;

1.2. stvaranje opšte i profesionalne kulture u skladu sa principima učenja u toku celog života i ekonomskog, naučnog i tehnološkog razvoja;

1.3. priznavanje kompetencija osobama na osnovu profesionalnih standarda dotičnog nivoa.

Član 5

Osnivanje i rad institucija profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja (IPOO)

1. IPOO-a mogu biti javna, privatna i javno-privatna ili NVO.
2. IPOO se osnivaju i licenciraju prema legislaciji na snazi.
3. Unapređenje, autonomnost i funkcionisanje institucija POO-a se reguliše podzakonskim aktom, predloženo od strane dotičnog Ministarstva za obrazovanje i usvojeno od strane Vlade.
4. Broj učenika sa modulima i kvalifikacijama / pohađača, programi POO-a, resursi, školska infrastruktura, nastavnici, drugo osoblje, bezbednost učenika i onih koji se osposobljavaju i koji realizuju deo obrazovanja i osposobljavanja van objekta, biće regulisano podzakonskim aktima, predložene od strane dotičnog Ministarstva za obrazovanje i usvojeno od strane Vlade.

Član 6

Kvalifikacija i moduli profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja

1. Institucije formalnog profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja pružaju kvalifikacije i module nivoa 3, 4 i 5 prema Zakonu br.03/L-060 za Nacionalne kvalifikacije.
2. Druge institucije profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja pružaju kvalifikacije i module na nivou 1,2,3,4,5 prema Zakonu br. 03/L-060 za Nacionalne kvalifikacije.
3. Vrste kvalifikacije su:
 - 3.1. kvalifikacije i moduli formalnog obrazovanja koji korenspondiraju sa razredima 10,11 i 12-tim treba biti u skladu sa NOK prema Zakonu br.03/L-060 za Nacionalne kvalifikacije za profesionalno obrazovanje;
 - 3.2. kvalifikacije i moduli postsekundarnog obrazovanja koji pripadaju 5-tom nivou NOK-a koji su profesionalni ili akademski, pružaju se i od strane institucije profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja. Njihovo imenovanje i funkcionalizacije reguliše se sa podzakonskim aktima;
 - 3.3. orijentacija i savetovanje za karijeru treba biti integralni deo svih ponuđenih programa od strane institucijae profesionalng obrazovanja i osposobljavanja;
 - 3.4. u IPOO odobrava se primena dualne forme POO u kojima profesionalna praksa i iskustvo realizuje se u preduzećima, od ugovornih preduzeća. Uslovi i kriterijumi kojima se upravlja takvim odredbama regulišu se sa podzakonskim aktom.

Član 7

Ekonomska delatnost Institucije za profesionalno obrazovanje i osposobljavanje

1. Ekonomska delatnost IPOO je pružanje profesionalnih usluga, proizvodnje, prodaji i drugih delatnosti kojima se unapređuje i doprinese u svojstvu profesionalnog obrazovanja i osposobljava.
2. Uslovi i kriteriji za ekonomsku delatnost IPOO, regulišu se podzakonskim aktom.

Član 8

Nivoi kvalifikacija

Nivoi kvalifikacija utvrđuju se Zakonom br.03/L-060 za Nacionalne kvalifikacije i Nacionalnim okvirom kvalifikacija.

Član 9

Dokumenti

1. Sertifikovanje dostignuća učenika unutar sistema profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja regulisano je prema zakonodavstvom na snazi.
2. Učenici nakon završetka nivoa profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja za dotične nivoe kvalifikacije, sertifikuju se u skladu sa zakonodavstvom na snazi.

Član 10

Registracija Institucije za profesionalno obrazovanje i osposobljavanje

1. MONT održava registar IPOO-a, dok druga ministarstva održavaju samo registre IPOO koje su same osnivače.
2. IPOO koje izdaju kvalifikacije sa nacionalnim priznavanjem, akredituju se od strane Nacionalnog autoriteta za kvalifikacije.
3. IPOO održavaju statistike o sertifikovanim i diplomiranim učenicima koji su uključeni na radno tržište.

Član 11

Kurikulum

1. Kurikulumi za profesionalno obrazovanje i osposobljavanje razvijaju se u skladu sa standardima profesije.
2. Kurikulum razvijaju se u skladu sa zahtevima tržišta i sa obuhvatanjem socijalnih partnera.
3. Imenovanja profesija koja se upotrebljavaju od MONT-a kao osnovu treba uzeti klasifikaciju profesija.
4. Ministarstvo rada i drugi društveni partneri vrše analizu potrebe radnog tržišta i podržava MONT, na planiranje zahteva za profesionalno obrazovanje i osposobljavanje.
5. Ministarstvo rada u saradnji sa Agencijom za Statistike Kosova odgovorne su za klasifikacije profesija.
6. Obrazovni program se sastoji od:
 - 6.1. opšti teoretski deo;
 - 6.2. profesionalni teoretski deo;
 - 6.3. moduli profesionalne prakse.

Član 12

Standardi profesije

1. Standardi profesije razvijaju se u saradnji sa MONT-a, NAK, MRSZ i drugim relevantnim ministarstvima i socijalnim partnerima.
2. Standardi profesije usvajaju se od strane APOOO-a.
3. Proveravanje profesionalnih standarda vrši NAK.
4. Vrednovanje dostignuća učenika zasniva se na standardne kvalifikacije za određeni profil.

Član 13

Agencija za Profesionalno obrazovanje osposobljavanje i za odrasle

1. Na predlog MONT-a Vlada osniva Agenciju za Profesionalno obrazovanje i osposobljavanje i za odrasle (APOOO).

2. APOOO odgovorna je za:

- 2.1. administriranje i rukovođenje IPOOO u vezi sa finansijskim i ljudskim resursima, građevinskih objekata i infrastrukture svih javnih institucija POO pod njenim regulativnim nadzorom;
- 2.2. pod nadzorom APOOO relevantne odgovornosti IPOOO postepeno će se prenete školama u skladu sa njihovim kapacitetima;
- 2.3. koordiniranje studija u vezi sa profesionalno obrazovanje i osposobljavanje i za odrasle;
- 2.4. koordiniranje međunarodnih projekata;
- 2.5. uključenje socialnih partnera u profesionalno obrazovanje i osposobljavanje i za odrasle;
- 2.6. institucionalizovano učešće privatnog sektora i socijalnih partnera u profesionalno obrazovanje i osposobljavanje odrasli;
- 2.7. nadgleda i kordinira razvoj profesionalnih standarda.

3. Struktura i funkcionisanje APOOO-a se određuje podzakonskim aktom.

4. Agencijom upravlja Upavni odbor.

Član 14

Savet za profesionalno obrazovanje i osposobljavanje i za odrasle

1. MONT osniva Savet za profesionalno obrazovanje i osposobljavanje odraslih (SPOOO) s ciljem da savetuje za politike razvoja.
2. SPOOO je savetodavni organ za MONT i funkcionisanje ovog Saveta utvrđije se podzakonskim aktom donet od strane MONT-a.
3. Finansijska sredstva za rad SPOOO-a biće obezbeđena iz Kosovskog budžeta, izdvojeno za MONT.
4. Administrativne radove za potrebe SPOOO- a vrši dotični departaman unutar MONT-a.
5. SPOOO može da osniva stalne profesionalne komitete i privremene radne grupe da bi preuzeli posebne aktivnosti, koji mogu obuhvatiti nastavnike, predstavnike društvenih partnera i organizacije ostali profesionalni nosioca drugih sektora, kao i naučne eksperte u skladu sa pravilnicima doneti za rad ovog saveta.
6. SPOOO usvaja profesionalne standarde.
7. SPOOO donosi pravilnik o administriranju svog rada.

Član 15

Sadržaj Saveta za profesionalno obrazovanje i osposobljavanje za odrasle

1. SPOOO je sastavljen od petnaest (15) članova uključujući i predsednika. SPOOO sačinjavaju predstavnici Ministarstva obrazovanja, nauke i tehnologije, Ministarstva rada i društvene zaštite, druga relevantna ministarstva, NAK, APOOO, Privredna komora Kosova i društveni partneri.
2. Članovi SPOOO-a se imenjuju od dotičnih institucija na zahtev MONT-a.
3. Predsednik SPOOO-a bira se od članova SPOOO-a prema pravilniku rada.
4. Mandat SPOOO-a i predsednika traje tri (3) godine po mogućnosti reizbora i za jedan mandat.

Član 16

Rad Saveta za profesionalno obrazovanje i osposobljavanje i za odrasle

1. SPOOO savetuje MONT-a u opštoj orijentaciji za politike profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja i za obrazovanje odraslih na Kosovu.

2. SPOOO, pregledaće pitanje razvoja profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja, pružaće savete, predloge i preporuke MONT-u, uključujući predloge zakona i druge službene dokumente, vezano sa profesionalnom obrazovanju. Takođe, obezbediće sveobuhvatni forum za usklađivanje politika i pristupu celog sistema profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja, pomoću angažovanje socijalnih partnera i drugih nosioca od interesa.

3. SPOOO, pružiće savete i će preporučiti profile za usvajanje u kojima treba da se baziraju programi profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja, standardi za svaki profil, profesionalni sadržaj plana i programa za ove profile i profesionalne kvalifikacije koja treba biti obuhvaćene unutar okvira za kvalifikacije. Takođe, preporučuje školske udžbenike i nastavne materijale za korišćenje u takvim programima.

4. SPOOO vrši i druge aktivnosti koje su u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 17

Sarađivanje sa partnerima profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja

MONT, sa ostalim partnerima POO-a, opštinama i društvenim partnerima, potpisuju memorandum o saradnji sa preduzećima, centrima za osposobljavanje, za uspešno sarađivanje u cilju realizacije zajedničkog interesa u stvaranju veza među obrazovnim osposobljavajućim institucijama i tržište rada.

Član 18

Obezbeđivanje kvaliteta u profesionalnom obrazovanju i osposobljavanju

1. IPOO-a pripremaju godišnje izveštaje o samovrednovanju zasnovane na određenim kriterima NAK-a.

2. Izveštaji samooceniavanja treba biti objavljeni i da budu transparentni.

3. Eksterna inspekcija vrši se od strane inspektore iz MONT.

4. Regulisanje dodele kvalifikacija određuje se na osnovu člana 15 Zakona za Nacionalnu kvalifikaciju.

5. Akreditacija institucije za vrednovanje određuje se na osnovu člana 16 Zakona za Nacionalnu kvalifikaciju.

6. Obezbeđivanje kvaliteta vrednovanja realizuje se NAK na osnovu Zakona o Nacionalnoj kvalifikaciji.

Član 19

Organizovanje i planiranje nastavnog procesa

Organizovanje i planiranje procesa profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja biće regulisano podzakonskim aktima.

Član 20

Kancelarija za ekonomsku saradnju sa profesionalnom obrazovanjem i osposobljavanjem (KESPOO)

1. KESPOO - koordinira saradnju među privatne i javne ekonomije u svim pitanjima POO-a.

2. KESPOO deluje u okvir MONT-a i zastuplja se od dotičnih ministarstva i društvenih partnera.

3. Sastavljanje, funkcionisanje i obaveze KESPOO biće utvrđene podzakonskim aktom.

Član 21

Komisija za Institucije profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja za završni ispit

1. Za održavanje ispita specifične profesije u institucijama profesionalnog obrazovanja osnivaju se komisije ispita od Saveta IPOO-a.

2. Komisija za ispite sastavlja se od tri (3) člana:

2.1. jedan (1) predstavnik poslodavca; i

2.2. dva nastavnika institucije profesionalnog obrazovanja.

3. Imenovanje predstavnika poslodavca se vrši u saradnji sa KESPOO nakon zahteva od strane institucije profesionalnog obrazovanja.

4. Članovi komisije za profesionalne oblasti ispita treba da su odgovarajući sa profilom dotične oblasti radi zajedničke saradnje u vezi ispita.

5. Implementiranje ispita i vrednovanje nastavnih rezultata treba da budu regulisani jednim podzakonskim aktom.

Član 22 Upravni savet

1. Svaka institucija POO javnog obrazovanja i osposobljavanja treba da ima Upravni savet.

2. Sastav, funkcionisanje, obaveze, mandati i zastupljenost Upravnog saveta reguliše se podzakonskim aktom.

Član 23 Rukovodeće osoblje

Direktor i zamenik direktora institucije POO-a biraju se prema zakonu br 03/L-068 za obrazovanje u opštinama Republike Kosova i trebaju biti stručnom spremom dotičnih profila institucije.

Član 24 Nastavno osoblje

1. Programi profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja sprovode:

1.1. predmetni nastavnici/ opštih modula;

1.2. predmetni nastavnici/ profesionalnih modula;

1.3. nastavnici nastave/praktičnih modula;

1.4. instruktori/ treneri praktičnih modula;

1.5. profesionalni saradnici;

1.6. savetnici za uputstvo u karijeri.

2. Nastavno osoblje koja treba da primenjuju programe unutar profesionalne institucije treba da imaju adekvatne profesionalne kvalifikacije. Ovo se reguliše preko normativa kojeg sastavlja MONT.

3. Radni časovi osoblja zaposlenog u institucijama koje primenjuju programe profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja biće regulisano podzakonskim aktom.

Član 25 Programi za kvalifikaciju i prekvalifikaciju

Programi za kvalifikaciju i prekvalifikaciju za direktore, zamenici direktora i nastavnog osoblja institucije koja pružaju programe profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja, biće validirani i akreditirani od strane NAK prema savetima od SPOO-a.

Član 26

Uslovi upisivanja za kvalifikacije i profesionalne module profesionalnog obrazovanja

1. Upis za kvalifikaciju i module profesionalnog obrazovanja je otvoreno za osobe koje ispunjavaju uslove predviđene ovim Zakonom.
2. Kvalifikacije i moduli više srednjeg profesionalnog obrazovanja su otvoreni za osobe koje su završile obavezno obrazovanje ili ekvivalentne kvalifikacije sa njim.
3. Kriterijumi koji upućuju upis za sve kvalifikacije i module stručnog obrazovanja, uređuju se sa NOK.

Član 27

Upis stranih državljana

Upis stranih državljana ili osoba bez državljanstva može se upisati u POO prema procedurama predviđenim od strane MONT-a i drugih relevantnih ministarstva.

Član 28

Konkurs

1. Upis učenika u javnim profesionalnim školama se vrši preko konkursa objavljenim od MONT-a, nakon planiranja koja se bazira na istraživanju za ekonomski razvoj tog regiona izvršen od strane opštine.
2. Radi upisivanja kandidata (odraslih) u školama POO-a, opština može objaviti konkurs za slobodna mesta prema kvalifikacijama unapred validirana od NAK-a, nakon planiranja koja se bazira na istraživanje za ekonomski razvoj tog regiona izvršene od strane opštine.

Član 29

Vrednovanje učenika/kandidata

1. Vrednovanje učenika i proveravanje znanja i veština određuje se uspeh učenika ka ispunjavanju zahteva za kvalifikaciju i modula profesionalnog obrazovanja. Vrednovanje je podržano u objavljenim standardima za dotičan profil prema nivou NOK-a i očekivanim rezultatima učenja prema Okviru Kosovskog kurikulumu .
2. Vrednovanje i ocenivanje znanja i životnih veština obuhvata određene predmete, odnosno druge delove nastavnog programa i vrši se u adekvatnom načinu i metodi.
3. Završni ispit module praktilike za učenike u radionici/preduzeću realizuje se prema ovom zakonu i urvrđuje se sa podzakonskim aktom.
4. Nastavnik je dužan da informiše učenika u vezi postignutih rezultata u vrednovanju.
5. Organizovanje vrednovanja dostižnosti za osobe sa ograničenim sposobnostima usklađen je se njihovim potrebama.

Član 30

Kredit

1. Priznavanje rezultata dostignuća u nastavi se vrši preko kredita.
2. Jedan kredit je jednako sa deset (10) časova nastave.

Član 31

Pravila ponašanja učenika

1. Pravila ponašanja učenika utvrđuju sa kodeksom ponašanja.

2. Pravila kodeksa ponašanja za učenike donosi MONT podzakonskim aktom.

Član 32 **Evaluacija sistema**

1. Evaluacija sistema profesionalnog obrazovanja može da biti sa zahtevom:

1.1. MONT-a;

1.2. MRSZ i druga ministarstva;

1.3. SPOOO;

1.4. NAK;

1.5. Na zajedničkom zahtevu namanje dva socijalna partnera.

2. Proces evaluacije, obuhvatajući izbor ocenivača, treba preuzeti tako što će obezbedi nezavisnost od političke ili institucionalni uticaj.

3. Pravila rada za jednu takvu evaluaciju treba biti zasnovane na zakonodavstvu POO-a i NOK i /ili postavljaju se zajedničkim dogovorom među MONT-a MRSZ i drugim ministarstvima.

4. Izveštaj i preporuke trebaju biti javne.

Član 33 **Izvori finansije**

1. Programi javnog profesionalnog obrazovanja i osposobljava finansiraju se iz Kosovskog budžeta i drugih izvora.

2. U toku određivanja budžeta za institucije Profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja uzimaju se u obzir posebni zahtevi programa profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja u vezi materilne opreme i drugih troškova za praktično osposobljavanje.

3. IPOO treba da imaju svoj budžetski kod zbog posebnih specifičnosti koje imaju, biznisi/preduzeća u kojima se odvija praktična nastava treba da se stimulušu (smanjenjem poreza) od Vlade.

4. Javne institucije profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja mogu osigurati dopunska finansijska sredstva iz programskih aktivnosti, usluga, donacije, poklonima, testamentima i drugim izvorima dozvoljeni zakonom.

5. Javne institucije POO-a, koja realiziraju kurseve van onim finansiranim od Kosovskog budžeta, ako su akreditovana u NAK i predstavljaju obavezu plaćanja u skladu sa sastavljenom pravilnikom od strane MONT-a i drugih ministarstva.

6. Programi profesionalnog obrazovanja i osposobljavanja treba da stvore druge mehanizme za finansiranja od strane MONT-a, drugih ministarstva i partnera.

Član 34 **Prelazne i završne odredbe**

1. Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije, donosi podzakonska akta unutar jedne (1) godine o sprovođenju ovog zakona, kao i za ostala pitanja koja nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

2. Odredbe Zakona za preduniverzitetsko obrazovanje i Zakona za obrazovanje odraslih, su primenjivi samo u formalnom profesionalnom obrazovanju ukoliko se ovim zakonom drukčije ne predviđa.

3. Odredbe Zakona za visoko obrazovanje su primenljive u institucijama POO-a ako su u skladu sa odredbama Zakona za nacionalne kvalifikacije, za peti nivo Nacionalnog okvira za kvalifikacije.

4. Član 13, 14, 16, 20, 24, 28, 29 i 32 počinju sa primenom od 1. Septembra 2016. godine, ako se stvaraju finansijski uslovi, i nakon tačne procene finansijskih troškova za naredni period.

Član 35
Donošenje podzakonskih akata

Podzakonski akti iz ovog zakona donosi se najkasnije u roku od jedne (1) godine od stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 36
Stavljanje van snage

Stupanjem na snagu ovog zakona, stavlja se van snage Zakon br. 02/L-042 o obrazovanju i stručnom osposobljavanju, kao i sve ostale odredbe koje su u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 37
Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana nakon objavljivanja u Službenom listu Republike Kosova.

Zakon Br. 04/L - 138
28. februar 2013. god.

Proglašeno Ukazom Br.DL-006-2013, dana 18.03.2013, od strane Predsednice Atifete Jahjaga.